

IKKE TIL Å LEVE MED

....Noen ganger nytter det ikke å skrive utelukkende om lokale saker uten å heve blikket.

Noen ganger har redaktøren rett (og plikt) til å skrive det han har på hjertet.

Noen ganger er det noe som rett og slett bare **må** skrives

En av de tingene jeg virkelig angrer på som journalist, er at jeg ikke engasjerte meg i Liland-saken på et tidlig stadium. Jeg hadde alle muligheter: Jeg arbeidet tidlig på 80-tallet i en avis i Fredrikstad (Fredrikstad-avisa Demokraten) der de brutale øksedrapene skjedde rett før jul i 1969. Per Liland satt fremdeles inne, dømt for å ha begått ugjerningen. Han hevdet hele tiden hardnakket at han var uskyldig. Mange trodde ham. Noen visste at han hadde rett. Jeg hadde tilgang til materiale som kunne ha fått saken belyst på nytt, og gjorde ingenting. Til mitt forsvar kan sies at jeg også visste at andre arbeidet med saken. Folk som hadde større kapasitet og gjennomslagskraft enn jeg hadde. André Bjerke, senere Tore Sandberg og de utrettelige Sten og Vibeke Ekroth. Takket være blant andre disses innsats ble Per Liland frikjent i 1995 og tilkjent 13,7 millioner kroner i oppreisning, kort tid før han døde. Hans liv ble ødelagt i Sarpsborg herredsrett, der en møssing for øvrig satt i juryen som felte ham. Det hører med til historien at Staten vile trekke ut noen av disse pengene for den ”kost og losji” som Liland hadde fått gjennom 14 år i fengsel. Dette som en kuriøs bisetning i en historie som forteller noe om hvor urettferdig morderne norsk rettsvesen kan være.

Dette var bakteppet når jeg så onsdagens ”RedaksjonEn” på NRK1, der Viggo Johansen møtte det trippeldrapsdømte ekteparet Veronica og Per Orderud i Skien fengsel. Høyesterett vil ikke granske verken straffeutmåling eller skyldspørsmål for de to, trass i at det finnes tekniske bevis som politiet ikke har analysert. Jeg må innrømme at jeg ikke til fulle hang med på straffesaken i Orderud-saken. Det ble for mye mediesirkus. Det ble nesten som å se en flere dagers episode av såpeserien ”Glamour”. Men senere har det gått opp for meg at jeg ved dette begikk nok en unnlåtelsessynd, både som pressemann og medmenneske.

Møtet med det drapsdømte ekteparet på TV gjorde selvsagt et dypt inntrykk på alle som så det, enten man tror de er skyldige i å ha drept tre personer i sin nærmeste familie eller ikke. Noen som så programmet endret kanskje oppfatning om skyldspørsmålet i saken, andre ble kanskje mer overbevist om sin holdning, enten man nå tror at Veronica og Per er skyldige, eller ikke. Det er ikke det dette gjelder

Det som gjør det uutholdelig å leve i et land med svak rettssikkerhet, er ikke bare tanken på at noen kan være uskyldig dømt. Det skjer i alle land, men terskelen for å bli offer for justismord i Norge er alt for lav. Det utsetter oss alle for en moralsk usikkerhet. Det undergraver hele vår tilværelse. Det bryter oss moralsk ned. Det viser Liland-saken til fulle, og når det gjelder Orderud-ekteparet er det alt for mange varsellamper som lyser. ”Her er det noe som er fundamentalt galt”, blinker lysene. For saken er nemlig den at Orderud-paret er dømt på indisier og en jurys syensing. Det finnes ikke fnugg av bevis i saken, bare indisier og vage meninger.

Motiv? Nettopp! De hadde et motiv, men, som Veronica selv sa det til Viggo Johansen: ”Vi er ressurssterke og oppegående personer som kanskje ville ha tjent to-tre hundre tusen kroner. Dette er ikke nok til å gjøre oss til trippelmordere”. Selvsagt vil hvem som helst som øyner sjansen til frihet hevde sin uskyld i en sak som dette. Per og Veronica Orderud kan godt være skyldige, men det er ikke det saken dreier seg om. Det er at det er større sannsynlighet for at de er uskyldig dømt, og det er en tanke som ikke er til å leve med for rettsbevisste, ærlige

mennesker som vil leve i et land der kultur, rettferdighet og humanisme er grunnleggende bestanddeler i tilværelsen.

I Liland-saken fiklet både politi og aktorat med både drapstidspunktet og med vitneforklaringer som gikk Liland imot. Jeg vil gå så langt som å si at dette må ha blitt gjort helt bevisst fra politiets side for å få saken ”ut av verden”. Men Liland-saken kom aldri ut av verden. Den ligger der ennå, og vi blir aldri kvitt den fra samvittigheten. Jeg er stygt redd for at det samme vil bli fasiten for Orderud-saken. *Vi har ikke noe bevis, og dermed kan vi ikke dømme.*

Vi får ikke puste i en rettsstat som fungerer så dårlig! **Justisminister Odd Einar Dørum må gripe inn, nullstille saken og pålegge politiet å undersøke alle spor. Saken må opp på nytt. Det er bedre at en morder går fri enn at uskyldige dømmes. Menneskeliv er faktisk så mye verdt!**

Kilde: Moss Dagblad 11.10.2002 ved redaktør Ernst Rolf